

ინგა ზაბახიძე

არაბული ქვეყნები ისრაელის ახლადშექმნილი სახელმწიფოს წინააღმდეგ

მე-20 საუკუნის ყველაზე სასტიკ მოვლენას – მეორე მსოფლიო ომს მსოფლიოს ახალი გეოპოლიტიკური ცვლილებები მოჰყვა, რომელმაც ახალი პოლიტიკური დღის წესრიგი შექმნა. მსოფლიო ომის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი შედეგი იყო ისრაელის სახელმწიფოს შექმნა 1948 წლის 14 მაისს. ამ ომის ყველაზე საშინელი მოვლენა იყო ჰოლოკოსტი – გერმანული ნაცისტების გაზის კამერებში დაფერფლილი 6 მილიონი ებრაელის სიცოცხლე. ჰოლოკოსტს გადარჩენილი ებრაელების წინაშე მსოფლო დანაშაულს და მორალურ ვალდებულებას გრძნობდა, რამაც განაპირობა ებრაელი ხალხის მიმართ უპრეცედენტო მხარდაჭერა და მათ გადასარჩენად პალესტინის ტერიტორიაზე ახალი, ისრაელის სახელმწიფოს შექმნა. ამ უდიდეს ისტორიულ მოვლენას ასევე უდიდესი პროტესტი მოჰყვა არაბული ქვეყნების მხრიდან, რადგანაც პალესტინას თავიანთ ტერიტორიად თვლიდნენ და ყველა მათგანი აცხადებდა პრეტენზიას პალესტინაზე. არაბული ქვეყნებისთვის მიუღებელი იყო არაბულ მიწაზე ებრაული სახელმწიფოს შექმნა. ამიტომაც 1948 წლის 14 მაისის ღამით, ისრაელის სახელმწიფოს გამოცხადებიდან რამდენიმე საათში, არაბული ქვეყნების არმიები თავს დაესხა რამდენიმე საათის შექმნილ ებრაულ სახელმწიფოს [9.32]. არაბების დასახმარებლად მაშინვე გამოვიდა არაბულ სახელმწიფოთა ლიგა, რომელმაც პალესტინაში გასაგზავნად მოხალისეთა მობილიზაცია გამოაცხადა [17.81]. არაბულ სახელმწიფოთა ლიგამ გადანყვიტა ძალისმიერი მეთოდებით წინ აღდგომოდა პალესტინის ორად გაყოფას. არა-

ბებმა პირდაპირი პასუხისმგებლობა აიღეს ომის დაწყებაზე. იორდანის მეფე აბდალაჰ I-მა შემდეგი სახის განცხადება გააკეთა: „ჩვენი მცდელობა, პალესტინის პრობლემის მშვიდობიანი გზით მოგვარების შესახებ მარცხით დამთავრდა, ჩვენ დავვრჩა მხოლოდ ომის გზა“ [17.82]. კაიროს ალ-აზჰარის სასულიერო უნივერსიტეტიდან კი მთელი მსოფლიოს მუსლიმებისადმი გაისმა მონოდეები „სალვთო ომის“ (ჯიჰადის) დაწყებაზე ებრაელთა წინააღმდეგ [10.15].

1947 წლის ოქტომბერში „მუსლიმთა ძმებმა“ გაეროს გენერალურ მდივანსა და ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივანს წერილი გაუგზავნეს: [17.101] „სიონისტური მისწრაფებების დაკმაყოფილება და პალესტინაში ებრაული სახელმწიფოს შექმნა – მთელ აღმოსავლეთს საომარ კერად აქცევს“ და პასუხისმგებლობა მათ დააკისრეს, ვინც არაბების წინააღმდეგ სიონისტების უსამართლობას უჭერს მხარს. ასევე ირწმუნებოდნენ, რომ ყველა რესურსით გაუნევენ წინააღმდეგობას. არაბთა ლიგამ არაბულ ქვეყნებში მოხალისეების მობილიზაცია დაიწყო. ომისათვის მზადყოფნა გამოთქვეს: ლიბანის „ახალგაზრდა მუსლიმთა კავშირმა“, ცნობილი აბდ ალ-კადირის შვილიშვილის, მუჰამად საიდ ალჯაზაირის მიერ ალჟირში შექმნილმა „აფრიკელი მუჯაჰიდების ფრონტმა“ და ეგვიპტის სუფიურმა ძმობამ „სიმართლის მიმდევრები“ [18.58]. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის 181 (II) რეზოლუციის თანახმად, პალესტინისათვის გამოყოფილ ტერიტორიაზე მაშინვე შევიდნენ არაბულ სახელმწიფოთა ლიგის წევრი ქვეყნები: იორდანის, ერაყის, ეგვიპტის, სირიისა და ლიბანის არმიები. ლიგამ გაეროს გენერალურ ასამბლეაში ტელეგრამა გაგზავნა პალესტინაში არმიების შეყვანასთან დაკავშირებით [17.81]. პალესტინაში შესული არაბული ძალების მთავარსარდლად მეფე აბდალაჰი გამოცხადდა. ებრაელებს ყველაზე მეტად იორდანის ემინოდათ, რადგანაც იორდანის სამეფოს

სათანადოდ კარგად განვრთნილი და აღჭურვილი პროფესიული არმია – ე. წ. „არაბული ლეგიონი“ ჰყავდა. არაბულ ლეგიონს ინგლისელი ჯონ ბლაგოტ გლაბი მეთაურობდა [16.72]. გენერალი გლაბი (გლაბფაშა) იორდანელებისათვის კარგათ ნაცნობი სახე იყო [16.35]. ისრაელის არმიას და ბენ-გურიონს ყველაზე მეტად ამ არმიის ეშინოდათ, რადგანაც მიიჩნევდნენ, რომ ის იყო ინგლისელების მიერ პროფესიულ დონეზე განვრთნილი ერთადერთი არაბული არმია [4.34].

საომარი მოქმედებები ფართო მასშტაბით გაგრძელდა ისრაელის მთელი საზღვრის გასწვრივ: ეგვიპტე-სუდანის სამხედრო კონტინგენტი სამხრეთით უტევდა, ჩრდილოეთით – ლიბანისა და სირიის არმიები, აღმოსავლეთით – ერაყისა და იორდანის სამხედრო ძალები; პალესტინელები და მოხალისეები სხვადასხვა არაბული სახელმწიფოდან ქვეყნის სიღრმეში იბრძოდნენ [10.15]. საომარი მოქმედებების დასაწყისი არაბული არმიების სასარგებლოდ წარიმართა. მაისის ბოლოსა და ივნისის დასაწყისში, იორდანის არაბულმა ლეგიონმა და ერაყის არმიამ აღმოსავლეთ იორდანის მნიშვნელოვანი ნაწილი დაიკავეს, იერუსალიმის არაბული სექტორის ჩათვლით. ეგვიპტის საექსპედიციო კორპუსის ერთი რაზმი თელავივიდან 30 კმ-ით დაშორებულ ქ. აშდოდისაკენ დაიძრა, მეორე რაზმი კი ბერშევის გავლით იერუსალიმის მისადგომებს მიუახლოვდა [19.9]. არაბული სახელმწიფოების ლიდერები შიშობდნენ, რომ საომარი მოქმედებების დაწყების შემდეგ ინგლისი უარს იტყვოდა არაბული ლეგიონებისათვის სუბსიდიების გადახდაზე. ინგლისი იორდანისა და ომის დროს წელიწადში 2 მლნ ფუნტი სტერლინგის გადახდას შეჰპირდა (ზოგი მონაცემებით ეს თანხა 3 მილიონი იყო). პრაქტიკულად კი ინგლისმა 250 ათასი ფუნტი სტერლინგი გადაიხადა. თვით არაბულ სახელმწიფოებს შორის ურთიერთობები ომის დასაწყისშივე გამწვავდა. ძირითადი უთანხმოება იორდანისა და სხვა არაბულ ქვეყნებს

შორის წარმოიშვა, რადგანაც იორდანია პალესტინის ტერიტორიაზე აცხადებდა პრეტენზიას. „ამ ომში ორივე მხრიდან 86.500 კაცი მონაწილეობდა. ისრაელის 65.000-იანი არმიის წინააღმდეგ არაბულმა ქვეყნებმა მხოლოდ 21.500 კაცის გამოყვანა შეძლეს, აქედან ეგვიპტემ – 10.000, იორდანამ – 4.500, სირიამ – 3.000, ერაყმა – 3.000, ლიბანმა – 1.000 [2.225]. ებრაული წყაროების მიხედვით ისრაელის საზღვართან თავმოყრილი ძალა ასე გამოიყურებოდა: ეგვიპტე – 10.000, იორდანია (არაბული ლეგიონი) – 6.500, სირია – 3.000, ერაყი – 4.500, ლიბანი – 3.000. (ცხრილი 1-2. История еврейского национальная движения. 1914-1949. Иерусалим, 1993. გვ. 231-232) [79.231-232]. თუმცა უნდა აღვნიშნოთ, რომ წყაროში მოყვანილი მონაცემები არაზუსტია [15. 231]. ამ ომთან დაკავშირებით ისრაელის მომავალი პრემიერმინისტრი გოლდა მეირი წერდა: „ჩვენ სრულეებით არ ვიყავით ომისათვის მზად. სასწრაფოდ გვჭირდებოდა იარაღი, თუკი სადმე შევძლებდით მის შეძენას. მაგრამ, პირველ ყოვლისა, საჭირო იყო ფულის შოვნა, და არც ისე ცოტა რაოდენობით. გვჭირდებოდა მილიონობით დოლარი და ასეთი თანხის გაღება მხოლოდ ამერიკელ ებრაელებს შეეძლოთ“. გოლდა მეირი ამერიკის შეერთებულ შტატებში სპეციალური მისიით გაემგზავრა. ჩიკაგოში, ებრაელთა ფედერაციის და საქველმოქმედო ფონდის საერთო კრების წინაშე, გოლდა მეირი ამაღელვებელი სიტყვით გამოვიდა: „ებრაული მოსახლეობა პალესტინაში იბრძოლებს ბოლომდე. თუ ჩვენ არ გვექნება იარაღი, ვიბრძოლებთ ქვებით“. გოლდა პალესტინაში 5 მილიონი დოლარით დაბრუნდა, რომლითაც ჰაგანისათვის შეიძინეს იარაღი. ამ ფაქტის შესახებ ბენ-გურიონმა თქვა: „როცა ისტორია დაინერება, იქ ჩაინერება ამბავი ებრაელი ქალისა, რომელმაც სახელმწიფოს შესაქმნელად ფული იშოვა“. ისრაელის არმიის შემადგენლობაში იყვნენ კარგათ განვრთნილი და თანამედროვე იარაღით, არტილერიით, ტანკებით და თვით-

მფრინავებით აღჭურვილი კადრები. არაბული არმია კი ძალზე ჩამორჩებოდა ისრაელის არმიას შეიარაღებით და მხოლოდ მსუბუქი იარაღით იყო აღჭურვილი. მათ არ ჰყავდათ გამოცდილი კადრები და, საერთოდ, მზად არ იყვნენ ომისათვის. ისრაელის არმია მაშინვე ჩაება ომში. ომისათვის სათანადოდ აღჭურვილი ისრაელის არმია მუდმივად ივსებოდა დასავლეთის ქვეყნებიდან სამხედრო ემიგრანტებით, რომლებიც გამოცდილი სპეციალისტები იყვნენ, აგრეთვე, უახლესი იარაღითა და მთელი მსოფლიო ებრაული თემის ფინანსური დახმარებით. ყველაზე მთავარი კი იყო ის, რომ ისრაელი სარგებლობდა აგრეთვე მსოფლიო საზოგადოების მორალური და პოლიტიკური მხარდაჭერით. ყველა ამ ფაქტორმა განაპირობა ისრაელის გამარჯვება [21. 32]. ჯერ კიდევ ომამდე (1948 წლის აპრილში), საბჭოთა კავშირის სატელიტ ჩეხოსლოვაკიაში შექმნილი „მესერშიტის“ ტიპის თვითმფრინავებით, ისრაელმა, იმავე წლის მაისის ბოლოს, ეგვიპტის არმიის საჰაერო უპირატესობას ხაზი გადაუსვა. უნდა ითქვას, რომ სტალინის ნებართვით, ჩეხოსლოვაკიამ საკმაოდ ბევრი და კარგი ხარისხის საჭურველი მიჰყიდა ისრაელს, რამაც საბოლოოდ მოაგებინა ომი [3.331]. მოსკოვი ყველაფერს აკეთებდა მიზნის მისაღწევად, რადგანაც ახლო აღმოსავლეთში მოსკოვი ვაშინგტონს უპირისპირდებოდა. მას აღმოსავლეთ ბლოკის საიდუმლო სამსახურის იარაღით მომარაგების და ახლო აღმოსავლეთელი მეომრების განვრთვის დიდი გამოცდილება ჰქონდა. სტალინმა არა მარტო იარაღით მოამარაგა ებრაული არმია, არამედ ისრაელის არმიის ოფიცრებიც განვრთნა [20.15].

ისრაელის არმიის წარმატების მთავარი ფაქტორი აგრეთვე იყო ის სამხედრო ნაწილები, თავდადებით რომ იბრძოდნენ არაბების წინააღმდეგ ომში. მათ ძლიერი მოტივაცია ჰქონდათ: წყდებოდა ებრაული სახელმწიფოს ყოფნა-არყოფნის საკითხი. არაბული ქვეყნების არმიების საბრძოლო მოქმედება

კი ერთმანეთთან ცუდად კოორდინირებული და ნაკლებ ეფექტიანი გამოდგა, მიუხედავად იმისა, რომ თავიდან მებრძოლი მხარეების სამხედრო ძალები რაოდენობით დიდად არ განსხვავდებოდნენ. 1949 წლის შეთანხმებით ისრაელმა სწორი პოლიტიკა აირჩია და უპირატესი მნიშვნელობა მიანიჭა ქვეყანაში საკუთარი ინდუსტრიის განვითარებას და დიდ წარმატებას მიაღწია ამ მიმართულებით [21. 332].

პალესტინის ფრონტზე კი მდგომარეობა იცვლებოდა. 9-18 ივლისის ომის პერიოდი „ომის ათი დღის“ სახელით გახდა ცნობილი. მან ისრაელის თავდაცვის არმიას მნიშვნელოვანი წარმატებები მოუტანა [9.34]. სწორედ მან განაპირობა ის, რომ არაბები სასწრაფოდ დასთანხმდნენ ცეცხლის შეწყვეტაზე, რომელიც 17 ივლისს იერუსალიმში, 18 ივლისს კი მთელ ქვეყანაში უნდა დაწყებულიყო [21. 2]. ათდღიანი ომის დროს ისრაელის არმიამ ქვეყნის შიგნით ჩაატარა ოპერაცია „დანი“, რომლის შემდეგაც მის ხელში გადავიდა ლიდი, რამლა და მიმდებარე სოფლები. თელ-ავივს დაპყრობის საფრთხე აღარ ემოქრებოდა... ჩრდილოეთის ფრონტზე კი 16 ივლისს ებრაელებმა აიღეს ნაზარეთი და განმინდეს მთელი გალილეა... ლიდისა და რამლას შეშინებულმა არაბმა მოსახლეობამ გაქცევა დაიწყო [15.24]. ფიზიკური მოსპობის საშიშროების გამო, ბევრი პალესტინელი იძულებული გახდა დაეტოვებინა მშობლიური ადგილები და ხსნა მეზობელ არაბულ ქვეყნებში, უმთავრესად კი იორდანიაში ეძება [7. 22]. ასე დაიწყო „პალესტინელი ლტოლვილების“ პრობლემა. ამ მოვლენებმა დააჩქარეს ცეცხლის მეორედ შეწყვეტა. 1948 წლის 18 ივლისს ძალაში შევიდა დავიდ ბენ-გურიონის ინიციატივით მიღწეული შეთანხმება ცეცხლის შეწყვეტის თაობაზე. ისრაელმა ეს დრო კვლავ მობილიზაციისა და მატერიალური რესურსების შესავსებად გამოიყენა... არმიაში მობილიზებულ იქნა 100.000 კაცი. იარაღი საზღვარგარეთიდან შემოვიდა [15. 245]. საომარი მოქმედებები კვლავ გა-

ნახლდა 1948 წლის ოქტომბერში. 14 ოქტომბერს ისრაელმა შეიარაღებული თავდასხმა განახორციელა ქალაქ ბერშებაზე, რომელიც პალესტინის ტერიტორიაზე მდებარეობდა და „მომავალი“ არაბული ქვეყნის ტერიტორია უნდა ყოფილიყო. ამასთან დაკავშირებით, უშიშროების საბჭომ რეზოლუცია მიიღო, რომლის მოთხოვნითაც „მხარეებს ის პოზიციები უნდა შეენარჩუნებინათ, რომელიც ომის დასაწყისში დაიკავეს“ [13.77]. საომარ ვითარებაში მომხდარმა ცვლილებებმა სერიოზული გავლენა იქონიეს შემდგომ მოვლენებზე. არაბულმა ლეგიონმა დახმარება არ გაუწია ნეგევში განლაგებულ ეგვიპტის ნაწილებს. იორდანის მთავრობამ ლეგიონის დასუსტებისა და საბრძოლო მასალების უკმარისობის საბაბით უარი თქვა ამ ფრონტზე თავისი არმიის გადასროლაზე. იორდანის მდგომარეობას ისიც ართულებდა, რომ ინგლისმა, ფაქტობრივად, უარი თქვა მის რეალურ მხარდაჭერაზე. თუმცა მანამდე ინგლისის მთავრობამ არაერთხელ განაცხადა, რომ მხარს დაუჭერდა ისრაელის არმიის თავდასხმისაგან იორდანის ტერიტორიის დაცვას [23.11]. 1949 წლის 7 იანვარს, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის დაჟინებული მოთხოვნით, ისრაელსა და არაბულ ქვეყნებს შორის საომარი მოქმედებები შეწყდა [5.478]. ეს ომი ისრაელის გასანადგურებლად დაიწყო და ისრაელის გამარჯვებით დამთავრდა. ისრაელმა შეძლო არა მარტო პალესტინისათვის გამოყოფილი ტერიტორიის ხელში ჩაგდება, არამედ სერიოზული საფრთხე შეუქმნა მეზობელ არაბულ ქვეყნებსაც. მამაცურად მებრძოლი არაბების საომარი მარცხი მიზნის ერთიანობის არქონამ და ისტორიულმა ვითარებამ განაპირობა. იორდანის მეფე აბდალაჰი ისრაელთან ომის დაწყების ერთ-ერთი მოთავე იყო, თუმცა, როგორც კი მისმა არმიამ პალესტინის ნაწილი დაიკავა, ის კულისებს მიღმა ისრაელთან გარიგებაზე წავიდა და მალე ომიდანაც გავიდა. როგორც გა-

ირკვა, ისრაელსა და აბდალაჰს შორის გარიგებები პალესტინის გაყოფის შესახებ ომის დაწყებამდეც მიმდინარეობდა.

[14.478]. ცნობილია, ჯერ კიდევ ისრაელის სახელმწიფოს შექმნამდე, მისი შეხვედრები გოლდა მეირთან, რამაც განაპირობა მისი „შემაკავებელი“ პოლიტიკა ისრაელის სახელმწიფოსთან მიმართებაში და საბოლოოდ არაბი ფანატიკოსის მიერ მისი მკვლელობა.

არაბების სამხედრო მარცხში დიდი როლი ითამაშა იმანაც, რომ ეგვიპტის სახელმწიფოს სათავეში იდგა მეფე ფარუკი, რომელიც, ფაქტობრივად, არც ისწრაფოდა პალესტინის სახელმწიფოს შექმნისაკენ. მეფე ფარუკი ეგვიპტელი ხალხის მიმართ თავის სიძულვილს არ მალავდა და მიაჩნდა, რომ მისი ტახტის ყველაზე მყარი ზურგი იყო ეგვიპტის ტერიტორიაზე ინგლისის არმიის ყოფნა. მესამე არაბულ ქვეყანაში, სირიაში კი დემოკრატიული და პატრიოტული ძალები არ იყო იმდენად ძლიერი, რომ საერთო მდგომარეობაზე გავლენა მოეხდინათ. არაბულ ბლოკში მძაფრმა დაპირისპირებებმა მოქმედების ერთიანი კოორდინაციისა და ეფექტური ხელმძღვანელობის შესაძლებლობა არ შექმნა. ამას დაემატა არაბული ქვეყნების ეკონომიკური ჩამორჩენილობაც. ისრაელი ვერც იოცნებებდა, რომ არაბული ქვეყნები დიდი ხნის მანძილზე დარჩებოდნენ ამ მდგომარეობაში [14.23]. ომში ისრაელმა 4.000 სამხედრო მოსამსახურე და 2 ათასი მშვიდობიანი მოქალაქე დაკარგა (მთელი მოსახლეობის 1%). საომარი მოქმედებები ქვეყანას 500 მილიონი დოლარი დაუჯდა, მაგრამ ისრაელის სახელმწიფო შრომით, გმირობითა და ხალხის თავგანწირვით შეიქმნა. ებრაელ ხალხს ისრაელის სახელმწიფო „ვერცხლის სინით“ არ მიუღია. ისრაელი აშკარად აღიარებდა, რომ არა მარტო „არ დაუშვებს პალესტინის არაბული სახელმწიფოს შექმნას, არამედ უარს არ იტყვის იორდანეს დასავლეთ სანაპიროზე და ლაზაში შესვლაზე“ [22.4].

დიდ სახელმწიფოებს შორის პოლიტიკური გარიგება შედგა და 1949 წლის 29 იანვარს ინგლისის მთავრობამ ცნო ისრაელის სახელმწიფო, ორი დღის შემდეგ კი ამერიკის მთავრობამ თავის მხრივ იორდანია ცნო. არაბეთ-ისრაელის პირველი ომი, რომელმაც პალესტინის ომის სახელწოდება მიიღო, 1949 წლის 23 მარტამდე გაგრძელდა. არაბებს შორის სხვებზე მეტი წარმატებით იორდანის ნაწილებმა იბრძოლეს, რადგანაც მათ ყველაზე მეტი პრეტენზია ჰქონდათ პალესტინაზე და დაიკავეს აღმოსავლეთ იერუსალიმი (ძველი ქალაქითურთ), ისტორიული სამარია და „დასავლეთი ნაპირი“. ამ ომის შედეგად ისრაელმა 6,7 ათასი კვ. კმ-ით გაიფართოვა თავისი „სასიცოცხლო არეალი“. აქედან 350 ათასი ჰექტარი უხვმოსავლიანი (ნაყოფიერი) მიწები იყო. მაშინდელი მონაცემებით, პალესტინელმა არაბებმა 2,5 მილიარდი დოლარი იზარალეს. პალესტინის ის ნაწილი, რომელიც ისრაელმა ვერ დაიპყრო, არაბულ სახელმწიფოთა კონტროლს დაექვემდებარა. მდინარე იორდანეს დასავლეთ სანაპირო იერუსალიმის აღმოსავლეთ ნაწილით – 6 ათასი კმ²-ით იორდანის მფლობელობაში, ხოლო ღაზას სექტორი ეგვიპტის მფლობელობაში გადავიდა [12.100]. ისრაელმა დაიკავა არაბული სახელმწიფოსათვის გათვალისწინებული ტერიტორიის თითქმის ნახევარი (სამხრეთი სანაპირო ზოლი თითქმის ღაზამდე, ჩრდილოეთით – ლიბანის საზღვრებამდე, აგრეთვე ზემო გალილეა). 1948-49 წლების შედეგად ისრაელის საზღვრები საგრძნობლად გაიზარდა. ქ. იერუსალიმის დასავლეთი ნაწილი ისრაელის ხელში გადავიდა. მომდევნო 10 წლის განმავლობაში ეს იყო გაყოფილი ქალაქი ეკლიანი მავთულხლართებით ქუჩებსა და პარკებში. ამრიგად, 1948-49 წლების ომის შემდეგ, ისრაელის სახელმწიფოს, ფაქტობრივად, „პალესტინის სამანდატო“ ტერიტორიის 78 პროცენტი დარჩა [15.249]. ამგვარად, პალესტინის არაბული სახელმწიფო კი 1948-49 წლების არაბებისა და ისრაელის პირველ ომს ემ-

სხვერპლა. არაბული სახელმწიფო არ შექმნილა. გაერო, რომელმაც არავითარი მექანიზმი არ აამოქმედა პალესტინის გაყოფის შესახებ საკუთარი რეზოლუციის შესასრულებლად, რამდენიმე ფორმალური დადგენილებით დაკმაყოფილდა [11.264]. ეს ომი ისევე, როგორც შემდგომი ომები, ისრაელის გასანადგურებლად დაიწყო და არაბთა არმიების დამარცხებით დამთავრდა, თუმცა საბოლოო გამარჯვებას ვერცერთმა მხარემ ვერ მიაღწია [22. 69]. როგორც ცნობილია, დამოუკიდებელი ისრაელის შექმნა საბჭოთა კავშირმა ერთ-ერთმა პირველმა ცნო. როდესაც 1948 წლის პოლიტიკურის სხდომაზე ერთხმად მოიწონეს ებრაული სახელმწიფოს შექმნა, ი. სტალინი დიდხანს ბოლთას სცემდა კაბინეტში და ჩუმად იყო, შემდეგ კი ცნობილი და წინასწარმეტყველური ფრაზა თქვა: „მშვიდობა იქ არასოდეს აღარ იქნებაო“ [5. 497]. მართლაც, ისრაელი ომის ქარცეცხლში დაიბადა და დღემდე საომარ მდგომარეობაშია თავის ზოგიერთ მეზობელთან. არაბული ქვეყნებით გარშემორტყმული ისრაელი იძულებულია თავისი სამხედრო ძლიერებით მუდამ მზად იყოს. [6; 20] თუმცა მსოფლიოში მიმდინარე ისტორიული კატაკლიზმები გვიჩვენებს, რომ მშვიდობას არა მარტო ახლო აღმოსავლეთში, არამედ მსოფლიოში ალტერნატივა არა აქვს და ის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია დღევანდელ სამყაროში.

ლიტერატურა – REFERENCES

1. ალექსიძე ლ., თანამედროვე საერთაშორისო სამართალი, თბილისი, 1984.
2. კომახიძე ნ., კოლონიალიზმის აღსასრული აღმოსავლეთში, თბილისი, 1963.

3. მენტეშაშვილი ალ., ქრისტიანობა და ისლამი – აზიისა და აფრიკის ქვეყნების ისტორიის საკითხები, თბილისი, 1993.
4. საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს საგარეო პოლიტიკის კვლევისა და ანალიზის ცენტრის ბიულეტენი, №2, „35“ თბილისი, 2001.
5. ტყაბლაძე ზ., ეგვიპტის როლი ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტის მოგვარების პროცესში, პერსპექტივა XXI-V, თბილისი, 2003.
6. შვანგირაძე ზ., ზომიერება სასურველი მომავლის მოლოდინში, The Georgian Times, თბილისი, 5 მარტი, 1994.
7. ჯაფარიძე თ., მაჰმუდ აბასი და ახლო აღმოსავლეთში სამშვიდობო პროცესის ახალი პერსპექტივები, ქართული დიპლომატია, წელიწდეული, ტ. 12, თბილისი, 2005.
8. B.Gohn J., England and Palestine. Berlin, 1931.
9. Encyclopedia Americana. v. 20. New York, 1945.
10. Виноградов В., Британский лев на Босфоре. Москва, 1991.
11. Внешняя политика Советского Союза за 1947 год. часть вторая. Москва, 1952.
12. Демченко П., Там. за рекой Палестина. Москва, 1989.
13. Драчинский Н. Н., Королевство на вулкане. Москва, 1958.
14. История еврейского национальная движения. 1914-1949. Jerusalem, 1993.
15. История дипломатии. Т. 3. Москва, 1956.
16. Ключников Ю., Сабанин А. Международная политика новейшего времени в договорах. нотах идеклациях. ч. 11. Москва, 1926.
17. Коллинз Л., Лапьер Д., О, Иерусалим! Israel, 1979.
18. Краткий политический словарь. Москва, 1988.
19. Лебедев Е. А., Демографические проблемы Иордании. Наука. Москва, 1972.

20. Мир на рубеже XIX веков. тенденции развития. противоречия. революции. Москва, 1991.
21. Млечин Л., Ученики стреляют учителей №19. 1992. Нов. время.
22. Никитина Г., Государство Израиль. Москва, 1968.
23. Новейшая история арабских стран. Москва, 1998.

INGA ZABAKHIDZE

**ARAB COUNTRIES AGAINST
NEWLY CREATED STATE OF ISRAEL**

Summary

The first Israel-Palestine war started to destroy Israel and ended with the defeat of the Arab armies. However, neither side could achieve the final victory. It seems that the issue is not only armed victory, there are also political, military, economic, moral and other factors that are necessary for the victory of one side over the other. Still, Arab nationalism was gaining strength within the Ottoman Empire. Although the Ottoman Empire collapsed and many Arab countries gained independence after World War II, the idea of unity based on nationalism collapsed. A clear proof of this was the Arab-Israeli war, when the participating Arab countries try to achieve their own goals, as a result of which the means of coordinated action and, accordingly, success were lost. Israel managed not only to seize the territory allocated for Palestine, but also created a serious threat to the neighboring Arab countries. The failure of the bravely fighting Arabs was caused by the lack of unity of purpose and the historical situation. King Abdullah of Jordan was one of the initiators of the war with Israel, however, as soon as his army conquered part of Palestine, he went behind the scenes to make

a deal with Israel and soon withdrew from the war. As it turned out, the deals between Israel and Abdullah on the partition of Palestine were going on even before the war. A big role in the military defeat of the Arabs was played by the fact that the head of the Egyptian state was King Farouk, who actually did not aspire to create a Palestinian state. And in Syria, the democratic and patriotic forces were not strong enough to influence the general situation. Intense conflicts in the Arab bloc did not create the possibility of a unified coordination of action and effective leadership. Added to this was the economic backwardness of the Arab countries. Israel could not even dream that the Arab countries would remain in this situation for a long time. As is known, the Soviet Union was one of the first to recognize the creation of independent Israel. When the 1948 Politburo meeting unanimously approved the creation of a Jewish state, I. Stalin was silent for a long time in the cabinet, and then he said: „Peace will never be there again“. Indeed, Israel was born in the heat of war and is still at war with some of its neighbors. Surrounded by Arab countries, Israel is forced to always be ready with its military power.